

- Filtering urine for a kidney stone on Shabbat
- Sorting reports for medical files

פסיק רישיה בדאפשר שלא יקרה

א. תלמוד בבלי יומא לד ע"ב

תניא: "אמר רבי יהודה, עששיות של ברזל היו מחמין מערב יום הכפורים ומטילין לתוך צונן כדי שתפיג צינתן." והלא מצרף! אמר רב ביבי, שלא הגיע לצירוף. אביי אמר אפילו תימא שהגיע לצירוף, דבר שאין מתכוין מותר.

ב. חידושי הרישב"א מסכת יומא דף לד עמוד ב

וא"ת ואפילו תימא דרבי יהודה שרי בדבר שאין מתכוין, שאני הכא דפסיק רישיה ולא ימות הוא כיון שהגיעו לצירוף, ואפילו רבי שמעון דשרי בשאין מתכוין מודה הוא בפסיק רישיה ולא ימות! ... וי"ל דהא לא חשיב פסיק רישיה ולא ימות, כי אף על פי שהעששיות הגיעו לצירוף, אפשר שלא יצטרפו במים אלו, מפני שלא ישהו שם אלא מעט, ועוד שאין כל המתכות מצטרפות בכניסה למים, וכל דאפשר בשום צד בלא מלאכה לא חשיב פסיק רישיה, כדברירנא בכמה דוכתי (עי' כתובות ה' ב')...

ג. שמירת שבת כהלכתה כו:יט

מותר ללכת על גבי דשא, אבל אין לדרוך על גבי קוצים יבשים המחברים לקרקע. ואם עשבי הדשא גבוהים, ילך לאט ולא מהר, ובודאי שלא ירוץ שם, שמא יתלוש מן המחובר.

ד. משנה ברורה סימן שלו ס"ק כד

ומשמע בגמרא שאפילו אם העשבים הם ארוכות והוא הולך יחף שהעשבים רגילים להיות נדבקין בקשרי אצבעותיו אפ"ה מותר דלאו פסיק רישיה הוא שיתלש ולכן אפילו אם יתלש ג"כ אין איסור עליו שהוא אינו מכוין לזה.

ה. שמירת שבת כהלכתה כו הערה סב

ושמעתי הגרש"ז אויערבך דהו אמנם אם מרבה ללכת על גבי הדשא ודאי שיתלוש עשב באחת מפסיעותיו, מכל מקום הרי עלינו לדון על כל פסיעה בנפרד, ובאותה פסיעה אין פסיק רישיה שיתלש העשב.

ו. שלטי הגבורים על רי"ף שבת לה. בדפי הרי"ף

הרשב"א כתב והביאו דבריו הר"ן ומגיד משנה ז"ל פ' יו"ד מהל' שבת שאם היה יודע קודם שסגר הדלת שהיה בביתו צבי שמותר לנעול ביתו ולשמור הצבי שבתוכו, שאע"פ שעל ידי הנעילה ניצוד הצבי ממילא, ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי לבדו אלא שמתכוין נמי לשמור את הבית. והר"ן והרמב"ן פליגי עליה וסברי שכל שיודע שיש צבי בבית קודם שינעול, אף על פי שמתכוין לשמירת הבית ואפי' לא יתכוין כלל לצידת צבי דאסור לו לנעול את הבית דהוי פסיק רישיה. והשתא לדברי הרשב"א נמצינו למדים דאע"ג דקי"ל דפסיק רישיה אסור, היינו דוקא שבאותו מעשה דעביד הפסיק רישיה אינו מתכוין, ואינו עושה דבר היתר עמו, אבל אם באותו הפסיק רישיה שעושה עושה דבר היתר עמו ויתכוין גם לדבר היתר עמו, אז אפי' עביד פסיק רישיה ומכוין גם לו שרי.

ז. חזון איש, או"ח נג"ט ז' סי' שי"ט

ונראה דודאי סברת מהרי"צ אמת, דכל שצף ועומד בפ"ע אינו בכלל בורר, ואין בורר אלא בדבר המעורב וע"י הברירה מתחדשה צורתו לבוררה ונקיה. והדבר מבואר בהא דאמרו שבת קלט; והובא בשו"ע לעיל סעי' י"ד, דמותר לשפות היין מן הכלי ולהניח השמרים, אבל צריך להפסיק כשהיין כבר נתמעט ומטפטף מן השמרים - הרי אע"ג דהשמרים הן עם היין בכלי אחד והוא שופה היין ומניח השמרים, מותר מפני שכל אחד עומד לעצמו. אבל בסוף כבר שם "תערובות" על הטפין, וכשמפרידן שם "בורר" עליו, ואמנם יש מקום לומר שהיין שמתפח על גוף הזבוב שם תערובת עליו והלכך ס"ל להט"ז שאם יקח הזבוב עצמו ע"כ חשיב בורר להיין שהיה טופח על גופו ובין סנפיריו, והלכך יקח קצת משקה עמו והמשקה הנשאר ודאי לאו שם בורר עליו, שהזבוב לא היה מעורב בו כלל.

מיון תוצאות של בדיקות

ח. רמב"ם הלכות שבת פרק ה:יב

הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלין ובירר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב, בקנון או בתמחוי פטור, ואם בירר בידו לאכול לאלתר מותר.

ט. ביאור הלכה סימן שיט"היו"

הנה הפמ"ג מסתפק דאם בירר מין אחד מחבירו ודעתו להניח שניהם אלאחר זמן אם שייך בזה ברירה, דהי אוכל והי פסולת? ע"ש. ולענ"ד נראה פשוט מלשון הרמב"ם דס"ל דהברירה מה שבורר מין אחד מחבירו, ועי"ז הוא כל מין בפ"ע, זהו עצם המלאכה. אלא דאם דעתו לאכול תיכף והוא בידו הוי דרך מאכל. וא"כ ק"ו הדבר: ומה היכא שהניח מין אחד על מקומו שייך שם ברירה, וכ"ש בזה שלקח כל מין ומין וביררו לעצמו דחייב.